

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
W SYTUACJACH TRUDNYCH I KRYZYSOWYCH
W ZESPOLE SZKÓŁ ROLNICZYCH
im. WINCENTEGO WITOSA W OSTRÓDZIE**

Ostróda, 2024

Wychowanie jest skomplikowanym procesem kształtowania dojrzałej osobowości człowieka, w którym świadomie powinni brać udział przede wszystkim Rodzice i Szkoła. Największe prawa wychowawcze w stosunku do swych dzieci posiadają Rodzice, a Szkoła wspiera ich w dziedzinie wychowania. Musi istnieć spójność oddziaływań wychowawczych między Rodziną, Szkołą i innymi instytucjami wspierającymi ten proces.

Wstęp

W pracy szkolnej nauczyciele - wychowawcy napotykają wiele sytuacji, które powodują dezorganizację procesu dydaktyczno-wychowawczego i nie posiadają jednoznacznych, prostych rozwiązań. Wpływają zaś negatywnie na naukę uczniów, komplikują życie młodych ludzi, prowadząc do patologii lub zagrożeń, takich jak uzależnienia, agresja, przestępczość, nerwice, fobie szkolne itd.

Mając na celu eliminowanie przyczyn i przejawów niewłaściwych zachowań, uczynienie oddziaływań wychowawczych bardziej skutecznymi i trafnymi, opracowano procedury postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo oraz krytycznych. Wypracowane procedury postępowania mają też na celu zwiększenie bezpieczeństwa życia w szkole oraz ułatwienie i ujednoczenie postępowania osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo uczniów. Zespół powołany przez Dyrektora Szkoły opracował procedury, uwzględniając obowiązujące przepisy prawne i statut szkoły.

Podstawa prawna

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe,

Ustawa z dnia 11 stycznia 2017 r. Prawo oświatowe,

Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych,

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r w sprawie wymagań wobec szkół i placówek,

Kodeks cywilny

Kodeks Karny

Oдноśnie uczniów nieletnich

Art.4 Ustawy z dn. 26.X.1982 r o postępowaniu w sprawach nieletnich obliguje każdego, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego (w szczególności naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych) ma społeczny obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, sądu rodzinnego, policji lub innego właściwego organu.

Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub policję.

Oдноśnie uczniów, którzy w chwili popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu mieli ukończone 17 lat

Art 304 § 1 kodeksu postępowania karnego nakłada na każdego, kto dowiedział się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, społeczny obowiązek zawiadomienia o tym prokuratora lub policję.

Przestępstwami ściganymi z urzędu są np.:

- spowodowanie uszczerbku na zdrowiu (art.156 kodeksu karnego) lub innego uszkodzenia ciała (art. 157 kodeksu karnego);
- pobicie (art. 158 § 1 kodeksu karnego);
- narażenie na niebezpieczeństwo (art. 160 kodeksu karnego);
- czyn lubieżny z osobą małoletnią poniżej lat 15. (art. 200 kodeksu karnego);
- znęcanie się (art. 207 kodeksu karnego).

Nauczyciele zobowiązani są do zachowania poufności wszelkich informacji i danych, które uzyskali przy wykonywaniu swoich działań.

Warto pamiętać, że zgodnie z art. 63 ust. 1 Karty Nauczyciela nauczyciel podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w kodeksie karnym. Organ prowadzący szkołę i dyrektor szkoły są więc zobowiązani z urzędu występować w obronie nauczyciela, gdy jego uprawnienia zostaną naruszone.

Definicja

Sytuacja kryzysowa – to zjawisko niepożądane, zagrażające bezpieczeństwu, zdrowiu i życiu.

Cele procedur

1. Usprawnienie i zwiększenie trafności oraz skuteczności oddziaływań szkoły w sytuacjach zagrożenia młodzieży i pracowników szkoły.
2. Określenie odpowiedniego sposobu postępowania w sytuacji kryzysowej.
3. Zapobieganie powtarzaniu się zachowań niepożądanych poprzez wskazanie działań profilaktycznych.

Zakres procedur

1. Zapewnienie odpowiednich warunków gwarantujących uczniowi i pracownikom szkoły bezpieczeństwo.
2. Ochrona przed agresją, uzależnieniami, demoralizacją i innymi zagrożeniami.

Wykaz procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych

Zagrożenia zewnętrzne

- 1.1. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy;
- 1.2. Postępowanie w przypadku otrzymania podejrzonej paczki lub koperty oraz telefonu ostrzegającego przed niebezpieczeństwem;
- 1.3. Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły;
- 1.4. Podłożenie ładunku wybuchowego;
- 1.5. Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły.

Zagrożenia wewnętrzne

- 2.1. Postępowanie w sytuacjach zachowania agresywnego ze strony uczniów;
- 2.2. Postępowanie w sytuacji agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia;
- 2.3. Postępowanie w przypadku zakłócania przez ucznia toku lekcji;
- 2.4. Postępowanie w sytuacji naruszenia nietykalności osobistej nauczyciela lub pracownika szkoły;
- 2.5. Postępowanie w sytuacji posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły;
- 2.6. Postępowanie w przypadku, gdy na terenie szkoły znaleziono substancje psychoaktywne;
- 2.7. Postępowanie w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancje psychoaktywne;
- 2.8. Postępowanie w przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat np. pije alkohol, używa substancje psychoaktywnych, uprawia nierząd, lub przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji;
- 2.9. Postępowanie w przypadku, gdy nauczyciel lub pracownik szkoły podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych;
- 2.10. Postępowanie w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancje psychoaktywne;
- 2.11. Postępowanie w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego i cudzej własności;
- 2.11. Postępowanie w przypadku kradzieży;
- 2.12. Postępowanie w sytuacji, gdy na terenie szkoły znajduje się osoba obca;
- 2.13. Postępowanie w sytuacji spraw spornych i konfliktowych;
- 2.14. Postępowanie w sytuacji ujawnienia cyberprzemocy;
- 2.15. Postępowanie wobec ucznia, sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa;
- 2.16. Postępowanie wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego;
- 2.17. Postępowanie w sytuacji wypadku na terenie szkoły;
- 2.18. Procedura udzielania uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej;
- 2.19. Postępowanie w przypadku dokonania przez ucznia samookaleczenia podczas zajęć czy próby samobójczej;
- 2.20. Postępowanie w przypadku żałoby po śmierci ucznia;

O obowiązujących w szkole procedurach wychowawcy klas informują:

- Uczniów - podczas pierwszych lekcji wychowawczych;
- Rodziców - podczas pierwszego spotkania z rodzicami w każdym roku szkolnym.

Powyższe procedury są opublikowane na stronie szkoły.

Zagrożenia zewnętrzne

1.1. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w szkole.

Alarm lokalny w szkole ma on na celu zapewnienie bezpieczeństwa w razie zagrożenia życia i zdrowia młodzieży przebywającej na terenie szkoły. Najczęstszymi przyczynami, dla których może zajść konieczność ogłoszenia alarmu w szkole, są zagrożenia związane z powstaniem pożaru, a także możliwość rozprzestrzenienia na terenie szkoły niebezpiecznych substancji chemicznych lub ładunków wybuchowych. Najważniejszym działaniem, jakie należy podjąć w przypadku stwierdzenia zagrożenia, jest jak najszybsze powiadomienie o niebezpieczeństwie wszystkich osób znajdujących się w strefie zagrożenia i natychmiastowe podjęcie działań mających na celu ratowanie zdrowia i życia osób zagrożonych

I. SPOSÓB ZACHOWANIA SIĘ NA WYPADEK POŻARU.

W wypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia na terenie szkoły należy:

1. Zachować spokój i nie wywoływać paniki.

2. Zawiadomić telefonicznie lub przy pomocy innych środków łączności:

- a. Numer alarmowy - 112
- b. Dyrektora szkoły

3. Po uzyskaniu telefonicznego połączenia ze Strażą pożarną należy wyraźnie podać :

- a. nazwę szkoły,
- b. dokładny adres,
- c. określić w przybliżeniu co się pali i gdzie (piwnica, klasa, itp.), co się pali, czy istnieje zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego, czy w zasięgu pożaru są materiały łatwopalne i wybuchowe,
- d. imię i nazwisko wzywającego,
- e. numer i telefon wzywającego

Uwaga! Odłożyć słuchawkę dopiero po otrzymaniu odpowiedzi, że zgłoszenie przyjęto.

4. W razie potrzeby (wypadek lub awaria) zaalarmować:

- Pogotowie Ratunkowe – telefon 999
- Policję – telefon 997
- Pogotowie Energetyczne – telefon 991
- Numer alarmowy – 112

5. W razie powstania pożaru w godzinach nauki w szkole należy zaalarmować personel i młodzież umownym znakiem alarmowym. Decyzje o uruchomieniu sygnału alarmowego w szkole wydaje:

- a. Dyrektor szkoły,
- b. Wicedyrektor/ Kierownik,
- c. Upoważniona osoba.

Jako sygnał alarmowy na wypadek powstania pożaru usłala się trzy kolejne dzwonki lub powtarzana trzykrotna zapowiedź słowna: UWAGA! UWAGA! UWAGA! Ogłaszam alarm na skutek pożaru.

6. Do czasu przybycia straży pożarnej należy:

- a. przystąpić do ewakuacji zgodnie z ustalonym planem,

- b. podjąć akcję gaśniczą przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego,
- c. wystawić przed wejściem do budynku szkoły osobę, która wskaże straży pożarnej najkrótszą drogę do pożaru.

II. OGÓLNE ZASADY EWAKUACJI

Z uwagi na obecność dużej ilości młodzieży, która łatwiej niż dorośli może ulec panice, alarmowanie w wypadku pożaru winno odbywać się wyłącznie przy pomocy ustalonych sygnałów, Pamiętaj należy, że najgroźniejszą przeszkodą prawidłowej i skutecznej akcji ratowniczo-gaśniczej w warunkach szkoły jest zawsze możliwość wybuchu paniki, która jest następstwem nagle występującego niebezpieczeństwa.

1. Szczegółowy plan ewakuacji znajduje się na każdym piętrze w budynkach szkolnych.
2. Uczniowie i nauczyciele zobowiązani są do zapoznania się i zgodnego z nim postępowania.
3. Informację o powstaniu zagrożenia pożarowego każdy ma obowiązek przekazać jak najszybciej do sekretariatu szkoły, a ten do osoby upoważnionej do wydania decyzji o uruchomieniu sygnału alarmowego.
4. **Alarm rozpoczyna się trzema kolejnymi dzwonekami lub powtarzana trzykrotna zapowiedź słowna: UWAGA! UWAGA! UWAGA! Ogłaszam alarm na skutek pożaru.**
5. Po usłyszeniu sygnału alarmowego nauczyciele prowadzący zajęcia w klasach zarządzają ewakuację uczniów.
6. Uczniowie zabierają ze sobą najpotrzebniejsze rzeczy.
7. Nauczyciel zabiera dziennik jeśli taki posiada, a także laptop lub inne urządzenie mobilne na, podstawie którego jest w stanie określić liczbę uczniów w klasie podczas prowadzonych zajęć, a także niezbędną istotną dokumentację. Natomiast Pracownicy administracyjno – biurowi / sekretariat szkoły / zabezpieczają najważniejsze dokumenty poprzez schowanie ich do szaf z zamknięciem szaf i wyłączają komputer.
8. Uczniowie ewakuują się w zwartym szyku, o ile na to pozwalają okoliczności prawą stroną dróg ewakuacyjnych, chyba że sytuacja pożarowa i zaistniałe okoliczności wskazują inaczej. W ostatecznym efekcie nauczyciel prowadzący zajęcia określa w jaki sposób młodzież ma opuszczać klasę.
9. Podczas ewakuacji nauczyciel staje przy drzwiach i zapobiega zakłóceniu porządku ewakuacji przeliczając uczniów i po wyjściu ostatniego ucznia upewniению się, że nikt nie pozostał w klasie.
10. Nauczyciel jako ostatni opuszcza salę lekcyjną zamykając drzwi (nie na klucz), zostawiając klucz w zamku.
11. W wypadku ogłoszenia alarmu pożarowego dla szkoły w czasie przerwy, ewakuację klas prowadzą nauczyciele, którzy mieli prowadzić zajęcia z daną klasą.
12. W przypadku zadymienia drogi ewakuacyjnej należy natychmiast otworzyć lub wybić okna znajdujące się w pobliżu, aby wypuścić dym i zapewnić dostęp świeżego powietrza.
13. Drzwi do pomieszczeń, z których przenika dym należy szczelnie zamknąć.
14. Przy zadymieniu należy poruszać się wzdłuż ścian, aby nie zatracić kierunku i orientacji, w pozycji pochylonej z ustami zasłoniętymi chusteczką. Jeżeli wewnętrzne schody są objęte ogniem lub bardzo zadymione, ewakuację dzieci przez okna prowadzi za pomocą drabin i innego sprzętu Straż Pożarna. We wszystkich przypadkach ratowania przez okno, należy szczelnie zamykać wszystkie drzwi i pozostałe okna w pomieszczeniu w celu zapobiegania przeciągom wzniesającym ogień i kierującym dym na to pomieszczenie.
15. Po wyprowadzeniu młodzieży na zewnątrz budynku szkoły nauczyciele odpowiedzialni za przeprowadzenie ewakuacji klas winni osobiście sprawdzić stan klasy na podstawie imiennej listy w ustalonym rejonie ewakuacji. W przypadku nieobecności jakiegoś ucznia (w porównaniu ze stanem liczbowym z lekcji) należy natychmiast fakt ten zgłosić dowódcy straży pożarnej przez Dyrektora/Wicedyrektora/Kierownika/Osobę upoważnioną. Nauczyciele stany klas przekazują Dyrektorowi/Wicedyrektorowi/Kierownikowi/Osobie upoważnionej. Samowolne oddalanie się młodzieży jest zabronione.
16. Po ewakuacji uczniów w miejsce zbiórki nauczyciele powinni dokonać wszelkich starań, aby nie dopuścić do przemieszczania się uczniów po terenie szkoły i między grupami klas w celu uniknięcia paniki.

17. Każdy nauczyciel opiekuje się uczniami klasy, z którymi w danym momencie ma lekcję, **aż do odwołania alarmu.**

18. **Miejscem wyprowadzenia młodzieży ustala się: budynek A parking przy polu uprawowym, budynek B- teren utwardzony przy boisku szkolnym, , budynek C,D - plac manewrowy.**

19. Ewakuacją budynku A kieruje wicedyrektor Mirosława Wiśniewska, budynku B – Joanna Pawłowska, budynku C,D - Kierownik Pan Alfred Bednarski, a w czasie ich nieobecności –

Budynek A - Anna Saks

Budynek B - Krzysztof Olejniczak

Budynek C i D - Henryk Ewertowski

20. W przypadku prowadzenia zajęć przez Dyrektora Szkoły klasa, z którą Dyrektor prowadzi zajęcia jest ewakuowana na zewnątrz budynku zgodnie z powyższymi ustaleniami. Po ewakuacji klasy opiekę na uczniami przejmuje inny nauczyciel wyznaczony przez Dyrektora Szkoły, a Dyrektor nadzoruje dalszy przebieg ewakuacji z równoczesnym zbieraniem danych o ilości ewakuowanych osób.

III. ZASADY POSTĘPOWANIA PRACOWNIKÓW SZKOŁY W PRZYPADKU POWSTANIA POŻARU LUB INNEGO ZAGROŻENIA

1. Równolegle do zaalarmowania straży pożarnej należy przystąpić do akcji ratowniczo – gaśniczej przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego oraz hydrantów wewnętrznych znajdujących się w budynku.
2. Do czasu przybycia straży pożarnej kierownictwo akcją sprawuje Dyrektor lub osoba zastępująca go, a w razie ich nieobecności jeden z nauczycieli. Każdy pracownik szkoły zobowiązany jest podporządkować się poleceniom kierującego akcją.
3. Każda osoba przystępująca do akcji ratowniczo – gaśniczej powinna:
  - a. w pierwszej kolejności przystąpić do ratowania ludzi, przeprowadzając ewakuację z zagrożonego rejonu,
  - b. wyłączyć dopływ prądu elektrycznego (nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych będących pod napięciem),
  - c. usunąć z miejsca pożaru bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne, a także cenny sprzęt i urządzenia oraz ważne dokumenty, nośniki informacji itp.,
  - d. nie należy otwierać bez potrzeby drzwi i okien w pomieszczeniach, w których powstał pożar, ponieważ dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia,
  - e. otwierając drzwi do pomieszczeń, w których powstał pożar, należy zachować szczególną ostrożność. Wskazane jest schowanie się za ścianę od strony klamki w drzwiach lub zasłonięcie twarzy,
  - f. wchodząc do zadymionych pomieszczeń lub przechodząc przez nie, należy ograniczyć ilość wdychanych produktów spalania. Poruszać się w pozycji pochylonej, jak najbliżej podłogi i zasłaniać usta, np. wilgotną chustką.

W przypadku, gdy nastąpiło bezpośrednie zagrożenie życia, nauczyciel sam podejmuje decyzję o ewakuacji, nie czekając na ogłoszenie alarmu.

Jeżeli alarm jest ogłoszony w czasie przerwy to natychmiast udajemy się na wyznaczone miejsce ewakuacji, biorąc pod uwagę, w jakiej sali będzie kolejna lekcja, zgodnie z planem:

- jeśli w budynku A - parking przy polu uprawowym,

- jeśli w budynku B - teren utwardzony przy boisku szkolnym,

- jeśli w budynkach C, D - plac manewrowy.

Opiekę nad zebranymi uczniami sprawują nauczyciele (przeprowadzają sprawdzenie stanu uczniów) patrząc na to, z jaką klasą będą mieli zajęcia na kolejnej godzinie.

Najważniejsze zasady, które powinien pamiętać i przestrzegać każdy uczeń z chwilą ogłoszenia alarmu w szkole:

1. Słuchaj i wykonuj dokładnie polecenia nauczyciela;
2. Bądź opanowany, nie ulegaj panice;
3. Po przerwaniu zajęć udaj się na miejsce zbiórki wraz z klasą drogą wskazywaną przez nauczyciela;
4. Pomagaj osobom słabszym;
5. Bezwzględnie podporządkowuj się osobom funkcyjnym;
6. Nie lekceważ zagrożenia, nawet wówczas, gdy nie zagraża ci bezpośrednio.

1.2 Postępowanie w przypadku otrzymania podejrzanego paczki lub koperty oraz telefonu ostrzegającego przed niebezpieczeństwem.

Nie wolno:

- opróżniać zawartości wszelkich podejrzanych przesyłek, nie przenosić paczki lub koperty,
- wdychać oparów, dotykać, sprawdzać smaku, przypatrywać się z bliska,
- zlekceważyć niebezpieczeństwa i zataić informacji.

Należy:

- zabezpieczyć teren, uniemożliwić dostęp uczniom,
- niezwłocznie powiadomić Dyrektora szkoły.

Dyrektor szkoły powiadamia policję i straż pożarną oraz podejmuje decyzję o ewentualnej ewakuacji szkoły.

1.3 Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły

I. Postępowanie w sytuacji wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. aktywny strzelec.

1. Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (*zabarykaduj się*);
2. Wycisz i uspokój uczniów - wszelkie dźwięki wydostające się z sali lekcyjnej mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę;
3. Zaopiekuj się uczniami, którzy: potrzebują pomocy, specyficznie reagują na stres, mają problemy z opanowaniem emocji;
4. Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony - niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń;
5. Poinformuj policję wysyłając informację tekstową - SMS o zaistniałej sytuacji – w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędnym jest natychmiastowe przekazanie informacji policji;
6. Zasłoń okno, zgaś światło - należy zaciemnić salę, aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego;
7. Nie przemieszczaj się - przemieszczanie się może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników;
8. Stań poniżej linii okien, zjedź ze światła drzwi - przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników;
9. Zjedź z linii strzału, połóż się na podłodze - z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m;
10. Jeżeli padną strzały, nie krzycz - napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma;
11. Nie otwieraj nikomu drzwi - interweniujące oddziały policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi;
12. W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia - w sytuacji obecności aktywnego strzelca jego celem jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia;

II. Postępowanie w przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą:

1. Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika - wszelkie próby oporu mogą być uznane przez napastników jako akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników;
2. Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon - wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej;
3. Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia - w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu;
4. Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego - w takiej sytuacji patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji;
5. Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika - odwracanie plecami może zostać uznane jako akt agresji czy lekceważenia, utrudnia także orientację w sytuacji;

6. Nie zwracaj na siebie uwagi - niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu;
7. Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny - brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców;
8. Nie oszukuj terrorysty - oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku czy agresji i zostać ukarane;
9. Uspokój uczniów;
10. Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami - wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec młodzieży, której zachowanie odstaje od reszty;
11. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów - każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana;
12. Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty - nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będziemy mogli napić się czy zjeść posiłek.

III. Postępowanie w przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:

1. Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę - policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar;
2. Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi - próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowane jako akt agresji;
3. Połóż się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy - taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników;
4. Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom - postawa taka ułatwia działania policji, a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników;
5. Nie trzyj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących - tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego;
6. Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami - wszelkie samowolne działania mogą zostać potraktowane jako akt agresji i mogą utrudnić akcję ratunkową;
7. Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy - policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia;
8. Bądź przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona;
9. Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku - w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne;
10. Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru - najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych.

1.4 Podłożenie ładunku wybuchowego

Otrzymanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego, zapamiętaj jak największą ilość szczegółów - uzyskane informacje/szczegóły mogą być istotne dla identyfikacji sprawcy alarmu;
2. Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje;
3. Poinformuj niezwłocznie Dyrektora szkoły;
4. Dyrektor lub w przypadku jego nieobecności wicedyrektor lub osoba upoważniona zarządza ewakuację zgodnie z planem ewakuacji;
5. Nie używaj telefonu komórkowego - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy;
6. Sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia - stwierdzenie obecności nieznanego przedmiotu w klasie może przyspieszyć akcję policji i zminimalizować skutki ewentualnej eksplozji;
7. Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb - w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową;
8. Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu - informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych.

1.5 Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły

Przez zagrożenie chemiczne rozumiemy uwolnienie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska pierwiastków chemicznych oraz ich związków, mieszanin lub roztworów występujących w środowisku lub powstałych w wyniku działalności człowieka. Zagrożenie może wynikać także z stosowania broni biologicznej.

I. Postępowanie w przypadku, gdy szkoła otrzymuje informację o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną (np. telefon o zamiarze ataku) gdy nie nastąpiło skażenie placówki:

1. Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru;
2. Powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję;
3. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby;
4. W szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację;
5. W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze;
6. Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń;
7. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków oraz prac wymagających dużego wysiłku;
8. Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji, nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych;
9. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

II. Postępowanie w przypadku, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się:

1. Nie dotykać i nie wahać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy;
2. Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem;
3. Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów;
4. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób;
5. Powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję;
6. Zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru - rejonów ewakuacji powinno być kilka, znajdujących się w różnych kierunkach od szkoły, gdyż nie znamy kierunku wiatru, z jakiego będzie wiał w czasie przedmiotowego zagrożenia, rejonem ewakuacji powinien być budynek/budynki, a nie otwarta przestrzeń;
7. Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby;
8. Jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka;
9. Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb;
10. W obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację;
11. Sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji;

12. W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry;
13. Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń - częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji;
14. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków oraz prac wymagających dużego wysiłku;
15. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

III. Postępowanie w przypadku gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji lub zachorowania:

1. Nie dotykać i nie wahać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy;
2. Powiadomić osobę odpowiedzialną w szkole za zarządzanie kryzysowe - dyrektora, zastępcę dyrektora lub osobę upoważnioną przez dyrekcję;
3. Przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się;
4. Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów;
5. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób;
6. Ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły;
7. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby;
8. W szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację, a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny;
9. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Zagrożenia wewnętrzne

2.1. Postępowanie w sytuacjach zachowania agresywnego ze strony uczniów:

Procedura zachowania się w przypadku czynu o mniejszej szkodliwości (np. celowe popchnięcie, kopnięcie, wyzywanie, przezywanie, wyśmiewanie):

1. Zdecydowanie i stanowczo, nie wdając się w dyskusję, przerwanie negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary;
2. Rozdzielenie stron;
3. Ustalenie granic: nie dopuszczenie do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej;
4. Ocena zagrożenia i podjęcie decyzji o rodzaju interwencji;
5. Rozmowa z uczniem – zwrócenie uwagi na jego niewłaściwe zachowanie;
6. Zgłoszenie zaistniałego zdarzenia wychowawcy klasy;
7. Konsekwencje dla ucznia – zgodne ze Statutem szkoły.

Procedura zachowania się w przypadku czynu o dużej szkodliwości (np. stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia siebie lub innych, uszkodzenie ciała itp.):

1. Zdecydowanie stanowczo słownie, nie wdając się w dyskusje, całkowite przerwanie negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary;
2. Rozdzielenie stron;
3. Ustalenie granic: nie dopuszczenie do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej;
4. Ocena zagrożenia i podjęcie decyzji o rodzaju dalszej interwencji;
5. Udzielenie pierwszej pomocy ofierze zdarzenia i zabezpieczenie miejsca zdarzenia;
6. Wezwanie pomocy medycznej w razie konieczności;
7. Wezwanie wychowawcy, pedagoga i dyrektora szkoły;
8. Powiadomienie rodziców sprawcy i ofiary zaistniałego zdarzenia;
9. Ustalenie okoliczności zdarzenia – wysłuchanie stron;
10. W przypadku poważnego wykroczenia – wezwanie policji i przeprowadzenie rozmowy z uczniem w obecności rodziców, wychowawcy i dyrektora szkoły;
11. Konsekwencje dla ucznia – zgodne ze Statutem szkoły.

W każdym przypadku, gdy uczeń jest świadkiem wypadku, pobicia, agresywnego zachowania bądź innego zdarzenia sprzecznego z normami i zasadami obowiązującymi na terenie szkoły natychmiast zgłasza zaistnienie danego faktu najbliższej znajdującej się osobie dorosłej:

- pracownik szkoły
- nauczyciel
- pedagog
- wychowawca
- dyrektor szkoły

W sytuacjach objętych procedurami uczeń ma obowiązek podporządkować się do poleceń wszystkich pracowników szkoły.

Każdy przejaw zachowań agresywnych wymaga interwencji i właściwej oceny sytuacji, by odpowiednio ją zaklasyfikować, czy to przypadek o mniejszej czy dużej szkodliwości.

2.2. Postępowanie w sytuacji agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia (wzywiska, szarpanie, uderzenia, zniszczenie lub zabranie mienia ucznia – z wyjątkiem przedmiotów niedozwolonych):

1. Na wniosek ucznia lub pracownika szkoły lub rodzica, dyrekcja szkoły przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające ze stronami konfliktu;
2. W przypadku potwierdzenia się zarzutów – wszczęcie przez dyrektora szkoły odpowiednich procedur do zaistniałej sytuacji.

2.3. Postępowanie w przypadku zakłócania przez ucznia toku lekcji:

Definicja: Przez zakłócenie toku lekcji należy rozumieć wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizację zajęć dydaktycznych i wychowawczych (wulgarnie zachowanie w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośnie rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela)

1. W przypadku, gdy nauczyciel prowadzący zajęcia nie potrafi opanować sytuacji w klasie wysyła gospodarza klasy po pedagoga szkolnego, bądź psychologa szkolnego lub wicedyrektora ds. wychowawczych;
2. Pedagog zobowiązany jest udać się do wskazanej klasy i ustalić tożsamość przeszkadzających uczniów, a w razie konieczności do zabrania ich z sali lekcyjnej do swojego gabinetu lub w uzasadnionych przypadkach do gabinetu dyrektora;
3. Pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniami i ustala konsekwencje zachowania w zależności od popełnionego wykroczenia;
4. Jeżeli uczeń w sposób poważny naruszył zasady obowiązujące w szkole – na wniosek pedagoga – wychowawca powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu;
5. Jeżeli przyczyną zakłócania toku lekcji były przypadki określone w innych procedurach, należy postępować według tych procedur.

Niedopuszczalne jest wypraszenie przeszkadzającego ucznia z sali lekcyjnej oraz wysyłanie go w czasie lekcji do wychowawcy, pedagoga szkolnego lub dyrekcji szkoły.

2.4. Postępowanie w sytuacji naruszenia nietykalności osobistej nauczyciela lub pracownika szkoły (obelżywe wzywiska, groźby, opluwanie, przyczepianie karteczek, rzucanie przedmiotami, agresja fizyczna, zabranie przedmiotu należącego do nauczyciela lub pracownika szkoły):

1. Powiadomienie wychowawcy, pedagoga, dyrekcji, rodziców i ew. kuratora sądowego;
2. Przeprowadzenie rozmowy przez dyrektora szkoły ze sprawcą;
3. Powiadomienie policji;
4. Wszczęcie procedury skreślającej z listy uczniów ZSR.

2.5. Postępowanie w sytuacji posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły (ostre narzędzia np. nóż, żyłtka, kastet itp.):

1. Nakłanianie ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu i poinformowanie go o obowiązku oddania go do depozytu;
2. Powiadomienie wychowawcy klasy oraz pedagoga szkolnego czy wicedyrektora ds. wychowawczych;
3. W przypadku dalszej odmowy – natychmiastowe powiadomienie dyrekcji szkoły, policji i podjęcie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa innym uczniom;
4. Wezwanie rodziców do szkoły;
5. Przeszukanie przeprowadzone przez policję w obecności rodziców ucznia;
6. Powiadomienie kuratora sądowego, gdy uczeń jest pod jego opieką;
7. Konsekwencje dla ucznia – zgodne ze Statutem szkoły.

2.6. Postępowanie w przypadku, gdy na terenie szkoły znaleziono substancje psychoaktywne:

1. Znalezioną substancję zabezpiecza się przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje się (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy;
2. O zaistniałym fakcie informuje się dyrektora szkoły, który ma obowiązek wezwać Policję;
3. Powiadomienie pedagoga szkolnego;
4. Przekazanie znalezionych środków Policji.

2.7. Postępowanie w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancje psychoaktywne:

1. Powiadomienie pedagoga oraz dyrekcji szkoły;
2. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawcy, pedagog, dyrekcji) ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu podejrzaną substancję, pokazał zawartość torby itp.
Nauczycielowi nie wolno (nie ma prawa) samodzielnie przeszukać odzieży ani torby ucznia – jest to czynność zastrzeżona dla Policji;
3. W przypadku, gdy uczeń odda nauczycielowi podejrzaną substancję, szkoła przekazuje ją niezwłocznie Policji;
4. Powiadomienie o zaistniałym fakcie rodziców/prawnych opiekunów ucznia i wezwanie do natychmiastowego stawienia się w szkole lub miejscu przebywania ucznia;
5. W przypadku, gdy uczeń odmawia oddania substancji – Policja w obecności rodziców ucznia przeprowadza przeszukanie;
6. Pedagog i dyrektor szkoły przeprowadzają rozmowę z uczniem i jego rodzicami;
7. Z przebiegu sytuacji sporządza się notatkę służbową;
8. Konsekwencje dla ucznia – zgodne ze Statutem szkoły.

2.8. Postępowanie w przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat np. pije alkohol, używa substancji psychoaktywnych, uprawia nierząd lub przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji:

1. Przekazanie uzyskanych informacji wychowawcy klasy, pedagogowi szkolnego czy wicedyrektorowi ds. wychowawczych;
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga oraz dyrektora szkoły; jeśli informacja trafia najpierw do pedagoga czy wicedyrektora, oni informują wychowawcę;
3. Wychowawca czy pedagog wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności;
4. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje się ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym;
5. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (*specjalistę ds. nieletnich*);
6. Podobnie, w sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (*rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.*), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji;
7. Konsekwencje dla ucznia – zgodne ze Statutem szkoły.

2.9. Postępowanie w przypadku, gdy nauczyciel lub pracownik szkoły podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych:

1. Powiadomienie wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego czy wicedyrektora ds. wychowawczych;
2. W razie konieczności odizolowanie (pedagog, psycholog, pielęgniarka szkolna, wicedyrektor ds., wychowawczych) ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa niepozostawianie go samego;
3. W sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia udzielenie pierwszej pomocy i wezwanie pogotowia ratunkowego;
4. Wezwanie do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazanie im uzyskanych informacji;
6. Po przeprowadzonych rozmowach rodzice zabierają ucznia do domu;
7. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyjscia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzienia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych;
8. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub środków odurzających na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (*specjalisty ds. nieletnich*) lub sądu rodzinnego;
9. Konsekwencje dla ucznia – zgodne ze Statutem szkoły.

2.10. Postępowanie w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego lub cudzej własności:

1. Interwencja– powstrzymanie sprawców;
2. W przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy/sprawców, rozmowa z wszystkimi osobami mogącymi się znajdować w miejscu zdarzenia, podjęcie czynności mających na celu ustalenie sprawcy/sprawców;
3. Wezwanie rodziców;
4. W przypadku dużej szkody obligatoryjne wezwanie policji;
5. Wszczęcie procedur prawnych mających na celu wyciągnięcie konsekwencji materialnych wobec rodziców sprawców lub odpracowanie szkody;
6. Konsekwencje dla ucznia – zgodne ze Statutem szkoły.

2.11. Postępowanie w przypadku kradzieży dokonanej na terenie szkoły:

1. Ustalenie sprawcy kradzieży;
2. Rozmowa wychowawcy, pedagoga z uczniem celem ustalenia przyczyn kradzieży;
3. Poinformowanie dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji;
4. Wezwanie do szkoły rodziców ucznia i przekazanie im informacji;
5. Zobowiązanie ucznia do oddania skradzionej rzeczy ewentualnie pokrycie kosztów skradzionego przedmiotu;
6. W przypadku odmowy współpracy przez ucznia i rodziców powiadomienie policji;
7. Dalszy tok postępowania prowadzi policja.
8. Konsekwencje dla ucznia – zgodne ze Statutem szkoły.

2.12. Postępowanie w sytuacji, gdy na terenie szkoły znajduje się osoba obca:

Każdy, kto nie jest aktualnie uczniem bądź pracownikiem szkoły jest osobą obcą.

Postępowanie wobec osób obcych przebywających na terenie szkoły:

1. Każdy pracownik szkoły ma prawo żądać informacji o celu pobytu;
2. W przypadku, gdy osoba obca kieruje się do nauczyciela przedmiotowego, należy skierować ją w pobliże pokoju nauczycielskiego i poinformować o godzinie rozpoczęcia najbliższej przerwy śródlekcyjnej, w innych wypadkach należy kierować do dyrektora szkoły, pedagoga lub kierownika administracyjnego;
3. W przypadku, gdy osoba obca odmawia podania celu wizyty, zachowuje się agresywnie bądź stwarza zagrożenie dla osób przebywających w szkole, należy podjąć próbę wyprowadzenia jej z terenu szkoły. Przy odmowie wyjścia należy wezwać pomoc. O sytuacji niezwłocznie powinna zostać poinformowana dyrekcja szkoły.

2.13. Postępowanie w sytuacji spraw spornych i konfliktowych:

Sporne sprawy i konflikty na terenie szkoły rozwiązuje się następująco:

- **Konflikt pomiędzy uczniami na terenie klasy – rozstrzyga wychowawca.**
Pomocą służy mu pedagog, psycholog; w sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice uczniów.
- **Konflikt pomiędzy uczniami różnych klas – rozstrzyga pedagog we współpracy z wychowawcami klas;**
W sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice uczniów.
- **Konflikt pomiędzy nauczycielem a uczniem rozwiązują:**
  - wychowawca klasy w porozumieniu z pedagogiem;
  - dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem, jeżeli decyzja wychowawcy nie zakończyła konfliktu lub konflikt z uczniami dotyczy wychowawcy klasy.

Konflikt kończy orzeczenie Dyrektora szkoły.
Od orzeczenia Dyrektora szkoły może być wniesione odwołanie do organu prowadzącego szkołę.
Odwołanie wnosi jedna ze stron. Nie może być ono jednak wniesione po upływie dwóch tygodni od daty wydania orzeczenia.
- **Konflikt między nauczycielami:**
– rozstrzyga Dyrektor szkoły, w przypadkach nie rozstrzygnięcia sporu przez Dyrektora, strony mogą odwołać się do organu prowadzącego szkołę;
- **Konflikt pomiędzy Dyrektorem szkoły a nauczycielami:**
– rozpatruje na pisemny wniosek jednej ze stron organ prowadzący szkołę.
- **Konflikt między nauczycielem a rodzicami ucznia:**
– rozstrzyga Dyrektor w porozumieniu z wychowawcą klasy, pedagogiem, a w razie konieczności Rada Pedagogiczna;
- spory rozstrzygane są na polubownym posiedzeniu z udziałem stron, którego posiedzenie dotyczy;
- termin posiedzenia ustalany jest wspólnie przez zainteresowane strony,
- z polubownego posiedzenia sporządzany jest protokół, przechowywany przez Dyrektora.
- **Konflikt pomiędzy rodzicami a innymi organami szkoły:**
– rozstrzyga Dyrektor.
- w przypadkach spornych przysługuje prawo wniesienia w ciągu 14 dni odwołania do organu prowadzącego.
- **Konflikt pomiędzy rodzicami uczniów zaistniały na terenie szkoły:**
– zgłasza pracownik szkoły, rozstrzyga Dyrektor w porozumieniu z wychowawcą klasy, pedagogiem,
- Dyrektor szkoły przeprowadza rozmowę wyjaśniającą i pouczającą o skutkach agresywnego zachowania,
- ze spotkania sporządzona jest notatka, protokół,
- od decyzji dyrektora przysługuje prawo wniesienia w ciągu 14 dni odwołania do organu prowadzącego szkołę.

2.14. Postępowanie w sytuacji ujawnienia cyberprzemocy:

Szkoła prowadzi działania profilaktyczne, które mają na celu uświadamianie całej społeczności szkolnej (uczniom, rodzicom, nauczycielom i innym pracownikom szkoły), jakie są zasady korzystania z różnych technologii komunikacyjnych oraz jakie zagrożenia się z nimi łączą. W szkole podejmuje się interwencję w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy.

Ujawnienie przypadku cyberprzemocy

Informacja o tym, że w szkole miała miejsce cyberprzemoc może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice, inni uczniowie – świadkowie zdarzenia, nauczyciele.

Ustalenie okoliczności zdarzenia

- Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane;
- Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel nie będący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga i wicedyrektora ds. wychowawczych ;
- Pedagog i wicedyrektor wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie;
- Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków;
- O ile to możliwe, zabezpiecza się dowody i ustala tożsamość sprawcy cyberprzemocy.

Identyfikacja sprawcy

- Szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy;
- W sytuacji kiedy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, Dyrektor szkoły kontaktuje się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną;
- W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić, Dyrektor szkoły powiadamia policję.

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

- W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog powinien podjąć następujące działania:
  - przeprowadzić rozmowę z uczniem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólnie zastanowić się nad jego przyczynami i poszukać rozwiązania sytuacji konfliktowej,
  - omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych,
  - zobowiązać sprawcę do zaprzestania swojego działania i usunięcia z Sieci szkodliwych materiałów,
  - ustalić ze sprawcą sposób zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy.
- W przypadku jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich osobno, zaczynając od lidera grupy;
- Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy;
- Rodzice sprawcy zostają poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznaniu z materiałami dowodowymi, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec dziecka;
- We współpracy z rodzicami należy opracować projekt kontraktu, określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawiciela szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania przyjętych wymagań i terminy realizacji zadań zawartych w umowie.

Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy cyberprzemocy

- Wobec sprawcy cyberprzemocy szkoła stosuje kary zawarte w Statucie Szkoły;

- Dodatkowo uczeń – sprawca przemocy może mieć czasowy zakaz korzystania ze szkolnej pracowni multimedialnej poza godzinami dydaktycznymi.

Działania wobec ofiary cyberprzemocy

- Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzielaną przez pedagoga;
- W strategii działań pomocy uczeń – ofiara powinien otrzymać wsparcie psychiczne oraz poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania;
- Po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy monitorują sytuację ucznia sprawdzając, czy są wobec niego podejmowane dalsze działania pomocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy;
- Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy zostają poinformowani o problemie, podjętych przez pracowników szkoły działaniach i, w miarę potrzeb, otrzymują wsparcie i pomoc specjalistów.

Ochrona osób zgłaszających zdarzenie

- Osoba, której uczeń zaufał, informując o cyberprzemocy, ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem i działaniem nie narazić świadka zgłaszającego problem;
- W razie potrzeby szkoła otacza opieką psychologiczno-pedagogiczną osoby zgłaszające zdarzenie.

Sporządzenie dokumentacji z zajęcia

- Pedagog zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia oraz podpisy osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń.
- Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis, itp.).

Powiadomienie sądu rodzinnego i policji

- W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów, Dyrektor powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z zawiadomieniem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.
- W przypadku szczególnie drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa, Dyrektor szkoły zobowiązany jest zgłosić te fakty do sądu rodzinnego i policji.

2.15. Postępowanie wobec ucznia, sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

1. Powiadomienie Dyrektora szkoły;
2. Ustalenie okoliczności czynu i świadków;
3. Przekazanie sprawcy Dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu;
4. Powiadomienie rodziców ucznia;
5. Powiadomienie policji, gdy sprawa jest poważna lub sprawca nie jest uczniem szkoły;
6. Zabezpieczenie dowodów przestępstwa i przekazanie ich policji;
7. Konsekwencje dla ucznia – zgodne ze Statutem szkoły.

2.16. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

1. Udzielenie pierwszej pomocy lub wezwanie lekarza;
2. Powiadomienie dyrektora szkoły;
3. Powiadomienie rodziców ucznia;
4. Wezwanie policji gdy sprawa jest poważna;
5. Ustalenie okoliczności i świadków zdarzenia.

2.17. Postępowanie w sytuacji wypadku na terenie szkoły:

1. Udzielenie pierwszej pomocy w zależności od potrzeb (np. unieruchomienie kończyny, założenie opaski uciskowej, sztuczne oddychanie);
2. Wezwanie lekarza lub karetki pogotowia (w zależności od potrzeby);
3. Zawiadomienie rodziców o wypadku;
4. Obserwacja poszkodowanego do momentu przyjazdu karetki pogotowia;
5. Poinformowanie Dyrektora szkoły o zaistniałym wypadku;
6. Dalsze postępowanie prowadzi Dyrektor szkoły zgodnie z wytycznymi Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

2.18. Procedura udzielania uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej:

1. Pierwszej pomocy przedlekarskiej udziela uczniom głównie wykwalifikowana pielęgniarka szkolna;
2. Pod nieobecność pielęgniarki szkolnej pomocy uczniom udziela wychowawca klasy, nauczyciel prowadzący zajęcia lub inny pracownik szkoły;
3. Pierwsza pomoc przedlekarska w przypadku osób nie posiadających kwalifikacji medycznych ogranicza się do wykonania opatrunku, ułożenia ucznia w odpowiedniej pozycji, wykonania sztucznego oddychania oraz masażu serca, niedopuszczenia do sytuacji zagrożenia życia;
4. Podanie jakiegokolwiek doustnego środka farmakologicznego jest dopuszczalne tylko i wyłącznie po konsultacji z rodzicem/opiekunem prawnym ucznia lub lekarzem (w przypadku, gdy nauczyciel wie, że uczeń przyjmuje leki lub taka adnotacja znajduje się w dzienniku szkolnym np. inhalator przy astmie, podaje mu je);
5. W sytuacji udzielania pomocy przez nauczyciela prowadzącego w tym samym czasie zajęcia dydaktyczno - wychowawczo - opiekuńcze z większą grupą uczniów jest on zobowiązany do ustalenia opiekuna dla pozostałych uczniów. Pozostawienie reszty uczniów bez opieki jest niedopuszczalne;
6. W przypadku małej skuteczności udzielanej pomocy należy bezzwłocznie poinformować dyrektora lub zastępcę dyrektora szkoły. Dyrektor lub upoważniona przez niego osoba natychmiast powiadamia rodziców/opiekunów prawnych ucznia oraz, w razie konieczności, pogotowie ratunkowe;
7. Po przybyciu do szkoły rodzice/opiekunowie prawni lub lekarz pogotowia ratunkowego przejmują odpowiedzialność za ucznia. Szkoła udziela tym osobom wszelkiej koniecznej pomocy.

Pomoc w przypadku ataku astmy:

1. podajemy lek;
2. uspokajamy chorego;
3. rozpinamy zbyt ciasną odzież;
4. otwieramy okna;
5. pomagamy w przyjęciu pozycji najdogodniejszej dla ucznia (półsiedzącej);
6. zwracamy uwagę na oddech (ma być wolny i głęboki – oddychamy razem z uczniem);
7. wzywamy specjalistyczną pomoc, gdy objawy nie ustępują.

Pomoc w przypadku ataku padaczki:

1. układamy ucznia na boku;
2. chronimy głowę;
3. zabezpieczamy miejsce, usuwamy niebezpieczne przedmioty;
4. nie wkładamy nic do ust;
5. zapewniamy spokój uczniowi;
6. wzywamy pogotowie ratunkowe, gdy stan ucznia wyraźnie pogarsza się (atak trwa zbyt długo).

Pomoc w przypadku ucznia z cukrzycą:

1. Uczeń z cukrzycą ma możliwość zmierzenia poziomu glukozy w dowolnym momencie – także w trakcie trwania lekcji, podobnie możliwość podania insuliny czy spożycia odpowiedniej ilości substancji odżywczych, a także spożycia napojów (uczeń zgłasza potrzebę nauczycielowi, ma też możliwość skorzystania z pomocy pielęgniarki szkolnej, pedagoga czy nauczyciela przeszkolonego w tym zakresie).
2. **W przypadku wystąpienia hipoglikemii (niedocukrzenia)**
- lekkiej (dziecko przytomne, w pełnym kontakcie, współpracujące, spełniające polecenia):
  1. Oznaczyć glikemię na glukometrze (potwierdzić niedocukrzenie).
  2. Podać węglowodany proste: 5 – 15 gr (np. ½ szklanki coca-coli lub soku owocowego, 3 kostki cukru rozpuszczone w ½ szklanki wody lub herbaty, glukoza w tabletkach lub w płynie, miód).
  3. Ponownie oznaczyć glikemię po 10-15 minutach, w celu upewnienia się skuteczności ww. działań.
  4. Jeśli wartości glikemii podnoszą się, można dziecku podać kanapkę (węglowodany złożone) lub przyspieszyć spożycie planowanego na później posiłku oraz ograniczyć aktywność fizyczną.
W przypadku hipoglikemii średnio-ciężkiej (dziecko z częściowymi zaburzeniami świadomości, w ograniczonym kontakcie):
  5. Oznaczyć glikemię (potwierdzić niedocukrzenie).
  6. Jeżeli istnieje pewność, że dziecko może połykać – należy podać dziecku do picia płyn o dużym stężeniu cukru np. glukoza w żelu, glukoza w tabletkach, 3-5 kostek cukru rozpuszczone w ½ szklanki wody, coca cola z zawartością cukru, sok owocowy
  7. Jeżeli dziecko nie może połykać – postępowanie tak jak w przypadku hipoglikemii ciężkiej.
W przypadku hipoglikemii ciężkiej (dziecko nieprzytomne, brak kontaktu, brak reakcji na bodźce, drgawki):
  8. Ułożyć dziecko w pozycji bocznej ustalonej.
  9. Wstrzyknąć domięśniowo glukagon (zastrzyk z glukagonem może podać pielęgniarka szkolna, lub nauczyciel/pracownik szkoły – jest to zastrzyk ratujący życie).
  10. Wezwać pogotowie ratunkowe.
  11. Skontaktować się z rodzicami dziecka.
  12. Dopiero gdy dziecko odzyska przytomność i będzie w dobrym kontakcie można mu podać węglowodany doustnie (sok, coca-cola, tabletki glukozy). Dziecku, które jest nieprzytomne nie wolno podawać niczego do picia ani do jedzenia do ust! *Jeżeli dziecko z cukrzycą zostanie znalezione nieprzytomne – z niewiadomych przyczyn – należy zawsze podejrzewać, że ma ciężkie niedocukrzenie i postępować jak opisano powyżej!

3.Procedury postępowania w przypadku hiperglikemii:

1. Dokonać pomiaru cukru (potwierdzić hiperglikemię).
- 2.Podać insulinę (jeśli poziom glukozy we krwi wynosi więcej niż 250 -500 mg%, uczeń powinien otrzymać dodatkową dawkę insuliny, tak zwaną dawkę korekcyjną, w celu obniżenia zbyt wysokiego poziomu glukozy –informacja w zeszytach do samokontroli).
3. Podać płyny.
4. Dokonać samokontroli – ponownego pomiaru glukozy.
5. W razie stwierdzenia hiperglikemii dziecko nie powinno jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się (na skutek podanej dawki korekcyjnej).
6. Po epizodzie hiperglikemii nie zostawiać dziecka samego.
7. Jeśli występują wymioty – natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe
8. Skontaktować się z rodzicami dziecka

4.W celu zapewnienie kompleksowej opieki podczas pobytu dziecka w szkole niezbędne są pisemne informacje od rodziców:

1. Informacja na temat rodzaju stosowanej u dziecka insulinoterapii oraz używanych preparatów insulinowych.
2. Informacja na temat sposobu odżywiania dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem następujących informacji:

- a) liczby planowanych posiłków w szkole oraz godziny ich spożycia;
  - b) czy do danego posiłku należy podać insulinę (tzw. bolus przy leczenie metodą pompy insulinowej) – jeżeli tak, to ile jednostek na WW i o której godzinie.
3. Częstotliwość pomiaru poziomu glukozy we krwi (ile razy dziennie i w jakich godzinach).
  4. Objawy hipo- i hiperglikemii u każdego ucznia – te objawy występują osobniczo, należy określić jakie objawy ma akurat to dziecko, w miarę dokładnie je opisać.
  5. Informacja na temat zalecanych u dziecka wartości glikemii: przed posiłkiem oraz przed i w trakcie wysiłku fizycznego.
  6. Informacja ile jednostek insuliny należy podać jako dawkę korekcyjną, w zależności od stopnia hiperglikemii (+ informacja jak podaje się bolus korekcyjny w przypadku leczenia pompą insulinową).
  7. Spis niezbędnych telefonów (telefony do rodziców, telefon do poradni diabetologicznej).
  8. Instrukcja i pokaz pomiaru glikemii za pomocą glukometru.
  9. Instrukcja i pokaz prawidłowego podania insuliny za pomocą pena czy innej metody leczenia cukrzycy.

2.19. Postępowanie w przypadku dokonania przez ucznia samookaleczenia podczas zajęć czy próby samobójczej

I. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń ma ślady świadczące o samookaleczaniu się (informacja od samego ucznia, kolegów, nauczycieli):

1. Nauczyciel, który uzyskał informację o samookaleczaniu się ucznia, kontaktuje się z wychowawcą klasy oraz pedagogiem/psychologiem szkolnym.
2. Wychowawca, pedagog/psycholog szkolny informuje o tym fakcie dyrektora szkoły.
3. Wychowawca, pedagog/psycholog szkolny rozmawiają z rodzicami, starając się w rozmowie ustalić możliwe formy wsparcia ucznia przez rodziców, szkołę, inne instytucje .
4. Wychowawca, pedagog/psycholog obejmują ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną, monitorują sytuację ucznia i utrzymują kontakt z rodzicami w celu weryfikacji powziętych przez nich działań pomocowych.

II. Postępowanie w sytuacji, w której uczeń dokonuje samookaleczenia na terenie szkoły:

1. Należy uniemożliwić uczniowi kontynuowanie czynności samookaleczenia.
2. Nauczyciel, który podejmuje czynności interwencyjne niezwłocznie informuje dyrektora szkoły, wychowawcę oraz pedagoga/psychologa szkolnego o zaistniałym zdarzeniu (osobiście lub telefonicznie poprzez kontakt z sekretariatem szkoły). W razie potrzeby należy poprosić osobę dorosłą (nauczyciela/innego pracownika szkoły) lub ucznia o udanie się do sekretariatu celem przekazania informacji.
3. Wychowawca, pedagog/psycholog szkolny we współpracy z pielęgniarką szkolną dokonują czynności z zakresu oględzin ciała oraz opatrzenia śladów samookaleczeń.
4. Jeżeli wydarzenie miało miejsce podczas zajęć lekcyjnych, należy zapewnić opiekę pozostałym uczniom z pomocą innego nauczyciela lub pracownika szkoły.
5. Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny wzywają rodziców ucznia do szkoły, informują o zdarzeniu i konieczności konsultacji psychiatrycznej ich dziecka. Przekazują ucznia pod opiekę rodziców.
6. Jeżeli sytuacja tego wymaga, dyrektor lub wyznaczony pracownik wzywa pogotowie ratunkowe.
7. Dyrektor powołuje zespół kryzysowy w celu zebrania wszystkich informacji o sytuacji ucznia i ustalenia dalszego działania wspierającego.
8. Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny informuje rodziców o możliwości wsparcia psychologicznego na terenie szkoły.

III. Postępowanie w sytuacji, w której uczeń informuje o zamiarze popełnienia samobójstwa lub w sytuacji ujawnienia ucznia dopuszczającego się próby samobójczej:

1. W przypadku podejrzenia o próbę samobójczą podejmowaną na terenie szkoły lub poza nią, należy ustalić wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia.
2. Jeżeli próba samobójcza następuje na terenie szkoły, nauczyciel, ewentualnie inny pracownik szkoły przeprowadza ucznia w bezpieczne miejsce i nie pozostawia go bez opieki, usuwa wszystko, co może ułatwić realizację zamiaru.
3. Nauczyciel powiadamia dyrekcję szkoły, wychowawcę, specjalistów szkolnych. Dyrektor szkoły, ewentualnie inny pracownik szkoły wzywa pomoc – pogotowie, policję, straż pożarną, w zależności od potrzeby.
4. Należy zadbać, aby interwencja służb przebiegała dyskretnie.
5. Wychowawca ucznia, pedagog/psycholog szkolny zawiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
6. Dyrektor powołuje zespół kryzysowy w celu zebrania wszystkich informacji o sytuacji ucznia i ustalenia dalszego działania wspierającego (psychologiczno – pedagogicznego)
7. Należy chronić ucznia oraz inne osoby przed zbędnymi czynnikami traumatycznymi np. media, świadkowie.

2.20. Postępowanie w przypadku żałoby po śmierci ucznia:

I. Śmierć samobójcza

1. W przypadku śmierci samobójczej ucznia dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę o zaistniałej sytuacji.
2. Pedagog/psycholog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły i rozmawiają z uczniami.
3. Omówienie sytuacji na posiedzeniu Rady Pedagogicznej (obowiązuje tajemnica RODO). Ocena potrzeby- monitorowanie stanu psychicznego uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwrócenie uwagi na uczniów, u których stwierdzono szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji; kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.
4. Stworzenie możliwości uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.

II. Śmierć

1. Omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby, reakcji typowych dla stresu pourazowego z uczniami – wychowawca, pedagog, psycholog;
2. Pedagog/psycholog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły i rozmawiają z uczniami.
3. Omówienie sytuacji na posiedzeniu Rady Pedagogicznej (obowiązuje tajemnica RODO). Ocena potrzeby- monitorowanie stanu psychicznego uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwrócenie uwagi na uczniów, u których stwierdzono szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji; kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.
4. Stworzenie możliwości uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.

Wykorzystano:

BEZPIECZNA SZKOŁA - Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych w szkole - dokument opracowany w ramach prac Departamentu Wychowania i Kształcenia Integracyjnego Ministerstwa Edukacji Narodowej jako zbiór rekomendacji i wytycznych dla dyrektorów szkół i organów prowadzących szkoły, do realizacji począwszy od września 2017 r.

Bezpieczeństwo w świetle przepisów oświatowych i pozaoświatowych. Obowiązki szkoły i nauczycieli, odpowiedzialność, interwencja, dokumentacja – opracowanie przygotowane przez ECRK w Białymstoku przez Dariusza Skrzyńskiego

Zatwierdzono na posiedzeniu Rady Pedagogicznej
w dniu 07.03.2024 r.

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że dnia ..... zostałem/am wezwany/a przez pracowników szkoły i odebrałem/am syna/córkę .....ur. .... w ....., co do którego/której zachodzi podejrzenie, iż znajduje się pod wpływem środków psychoaktywnych.

Dziecko (opisać stan dziecka): .....
.....
.....
.....

.....
Podpis rodzica/opiekuna prawnego

.....
Podpis osoby przekazującej dziecko

